

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 22/2022) – Nordean asiantuntijalausunto

Nordea kiittää mahdollisuudesta kommentoida hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä. Nordea yhtyy Finanssialan lausuntoon ja tuo tässä omassa lausunnossaan esille sitä täydentäviä näkökulmia.

Nordea kannattaa positiivisen luottotietorekisterin perustamista. Katsomme, että positiivinen luottotietorekisteri on erittäin merkittävä työkalu suomalaisten ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi. Rekisterin käyttöönotto tulisikin ottaa huomioon myös muissa kotitalouksien ylivelkaantumisen ehkäisemiseen tähtäävissä lainsäädäntökokonaisuuksissa, joita tällä hetkellä on valmistelussa tai jo toteutettu ja arvioida niiden vaikutukset kotitalouksien ylivelkaantumiseen käytännössä ennen uuden lainsäädännön valmistelemista.

On tärkeää, että positiivinen luottotietorekisteri rakennetaan palvelemaan nimenomaan tarkoitusta ylivelkaantumisen hillitsemiseksi ja että rekisteriin ilmoitettavan tiedon määrä ja taso on määritelty sen mukaisesti. Hallituksen esityksen mukaan rekisteriin ehdotetaan talletettavaksi sellaiset luottoja koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä luotonantajien laissa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi. Nyt esitetyssä muodossaan rekisteriin ilmoitettavan tiedon määrä uhkaa tehdä rekisteristä tietosisällöltään tarpeettoman raskaan ja kalliin eikä kaikki toimitettavaksi määritelty tieto ole välttämätöntä tavoitteen eli ylivelkaantumisen hillitsemisen näkökulmasta.

Sääntelyn tarkoituksenmukaisuuden parantamiseksi esitämme, että tietoja, joita kerätään ainoastaan tilastotietoa varten ei sisällytettäisi rekisteriin talletettavien tietojen vaatimuksiin. Tällaisia ovat esimerkiksi luoton korkotiedot, korkosuojaukseen liittyvät yksityiskohtaiset tiedot tai luottosopimuksen yhteydessä maksettavat kertakulut (ks. liite 1). Myöskään tarpeetonta henkilötietoa ei tulisi tallentaa ja siirtää edestakaisin eri järjestelmien välillä. On lisäksi epäselvää mihin tarkoitukseen viranomaiset kaikkia tietoja käyttää.

Lisäksi vaatimus yksityishenkilölle elinkeinotoimintaan myönnettyjen vanhojen luottojen ilmoittamisesta rekisteriin tuo merkittäviä lisäraportointivaatimuksia pankeille eikä ole oikeasuhtainen lain tavoitteen saavuttamiseksi. Kannatammekin Finanssialan lausunnossa esitettyä muutosehdotusta siitä, että positiiviseen luottorekisteriin otettaisiin tältä osin ainoastaan 1.12.2025 jälkeen myönnetyt luotot. Tämä vähentäisi merkittävästi manuaalista työtä ja kustannuksia ilman, että sillä kuitenkaan olisi merkittävää vaikutusta ylivelkaantumisen tai maksuhäiriöiden estämisessä.

Tavoitetta ylivelkaantumisen estämiseksi tukisi myös luotonantajien mahdollisuus käyttää rekisteriä maksuvaikeustilanteissa myös ilman asiakkaan yhteydenottoa.

Rahoitusalan toimijoille syntyy rekisterin käyttöönoton edellyttämistä tietojärjestelmä- ja prosessimuutoksista kustannuksia. Esitetyssä muodossa arvioitujen kustannusten määrä uhkaa

edelleen nousta ja tilastotiedon ylläpitämiseksi tämä ei ole oikeasuhtaista. Tästäkin syystä on tärkeää arvioida edellä mainittu tietotarpeen tarkoituksenmukaisuus ja sisällyttää rekisteriin vaadittaviin tietoihin vain ylivelkaantumisen estämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Rekisterillä on kokonaisuudessaan laajempi merkitys yhteiskunnalle ja se parantaa merkittävästi sekä viranomaisten että rekisterin käyttäjien tiedonsaantimahdollisuuksia. Jo pelkästään rekisterin käyttökustannukset, pankkikohtainen järjestelmäkehitys ja datan toimittaminen rekisteriin on iso kustannuslisäys toimijoille. Olisikin kohtuullista, että valtio vastaisi kokonaisuudessaan rekisterin perustamis- ja ylläpitokustannuksista, kun toimijat joka tapauksessa kantavat itse omat varsin mittavat perustamis- ja ylläpitokustannukset.

Saavuttaakseen tavoitteensa suomalaisten ylivelkaantumisen ehkäisemisestä käytännössä on lisäksi olennaista, että rekisteri kattaa kaikki luotonmyöntäjät. Ehdotetussa muodossaan ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jäisivät ainakin maksuajan myöntäminen, korottomat ja kuluttomat luotot sekä luototettavan tavaran tai palvelun myyjän itsensä myöntämät luotot. Vaikka pääosa yksityishenkilöille myönnettyistä luotoista on mukana soveltamisalassa, ei sen ulkopuolelle jäävien luottotyyppien merkitys ole merkityksetön.

Kuluttajan maksukyvyyn näkökulmasta esimerkiksi eri verkkokaupoista eri palveluntarjoajien tarjoamilla laskuilla tehdyt ostokset voivat muodostaa merkittävän kuluttajan taloutta rasittavan kokonaisuuden. Tällaiset ostokset ja niihin liittyvät velat olisivat olennaista tietoa rekisteriin sisällytettäväksi luottokelpoisuuden arviointia varten siitä riippumatta, kuinka pitkä myönnettävä maksuaika on ja veloitetaanko maksuajasta korkoja tai kuluja.

Kunnioittavasti,

Nordea Bank Oyj

Jussi Pajala

Toimitusjohtaja
Nordea Kiinnitysluottopankki

Liite 1.

Esimerkkejä tiedoista, joiden emme katso olevan välttämättömiä ylivelkaantumisen estämiseksi.

- Onko kyse kuluttajansuojalain 7 vai 7a luvun soveltamisalaan kuuluvasta luotosta (7 luku/7a luku/ei kuluttajaluotto)
- Onko kyse hyödykesidonnaisesta luotosta (kyllä/ei)
- Luottosopimuksen tekemisen yhteydessä maksettavat kertakulut (€)
- Luotosta perittävä kokonaiskorko (% , voimassa oleva noteeraus)
- Marginaalikorko (%)
- Koron tyyppi (euribor, prime, kiinteä, koroton, muu)
- Koron määräytymisjakson pituus (kuukausien lukumäärä)
- Sopimushetken mukainen todellinen vuosikorko (%)
- Korkoputken alaraja (%)
- Korkoputken yläraja (%)
- Korkokatto (%)
- Korkosuojauksen päättymispäivämäärä